

4. Бернацкий Г. Г. Законность и целесообразность в конституционной юстиции Российской Федерации (теоретический аспект) / Г. Г. Бернацкий // Ученые записки юридического факультета. – Вып. 4. – СПб, 2005. – С. 65-71.

УДК 343.35

Попович В. П., к.ю.н.,
Головне науково-експертне управління
Апарату Верховної Ради України, м. Київ, Україна

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ВСТАНОВЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Протягом останніх років Верховною Радою України було ухвалено чотири закони у сфері боротьби з корупцією, кожен наступний із яких скасовував попередній. Апогеєм такої «законодавчої активності» стало ухвалення Верховною Радою 14 жовтня 2014 року нового Закону, який дістав назву «Про запобігання корупції» (далі – Закон) [1] та має бути введений в дію 26 квітня 2015 року [2].

Одночасно із введенням його в дію, набувають чинності зміни до Кримінального кодексу України (далі – КК), про які йдеться у п.п. 3 п. 5 Прикінцевих положень вказаного Закону. Зокрема, КК доповнюється новою статтею 366-1, у якій встановлюється кримінальна відповідальність за подання суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, передбаченої Законом України «Про запобігання корупції», або умисне неподання суб'єктом декларування зазначеної декларації. При цьому вказані діяння будуть каратися позбавленням волі на строк до двох років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Такі законодавчі зміни, на наш погляд, є дещо дискусійними, з огляду на таке.

Перш за все, звертаємо увагу, що у розділі VII Закону передбачено порядок здійснення фінансового контролю, який, зокрема, полягає в зобов'язанні суб'єктів декларування (особи, зазначені у п. 1, п.п. «а» п. 2 ч. 1 ст. 3 цього Закону), щорічно до 1 квітня подавати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – декларація), за минулий рік за формою, що визначається Національним агентством.

Відповідно до вимог ч. 1 ст. 46 Закону у декларації будуть зазначатися відомості про: об'єкти нерухомості, а також цінне рухоме майно, вартість якого

перевищує 50 мінімальних заробітних плат, встановлених на 1 січня звітного року що належать суб'єкту декларування та членам його сім'ї на праві приватної власності, включаючи спільну власність, або знаходяться у них в оренді чи на іншому праві користування, незалежно від форми укладення правочину, внаслідок якого набуто таке право; цінні папери, у тому числі акції, облігації, чеки, сертифікати, векселі, що належать суб'єкту декларування або членам його сім'ї; отримані (нараховані) доходи, у тому числі доходи у вигляді заробітної плати (грошового забезпечення), отримані як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом, гонорари, дивіденди, проценти, роялті, страхові виплати, благодійна допомога, пенсія, доходи від відчуження цінних паперів та корпоративних прав, подарунки та інші доходи тощо.

Тобто, можна логічно припустити, що метою внесення до декларації завідомо неправдивих відомостей стосовно майна, доходів, цінних паперів та іншим матеріальних чи нематеріальних благ, що належать суб'єкту декларування та членам його сім'ї, у більшості випадків буде приховування інших протиправних діянь (у тому числі, і злочинів), у результаті вчинення яких і були набуті зазначені вище блага, і за які чинним законодавством України уже передбачено певний вид юридичної відповідальності (зловживання владою або службовим становищем – ст. 364 КК; одержання неправомірної вигоди службовою особою – ст. 368 КК; незаконного збагачення – ст. 368-2 КК тощо).

При цьому, чинне кримінальне законодавство України встановлює досить суворі санкції за вчинення таких діянь. Так, наприклад, одержання службовою особою неправомірної вигоди з використанням наданої їй влади чи службового становища в особливо великому розмірі, або якщо таке діяння вчинене службовою особою, яка займає особливо відповідальне становище, тягне за собою покарання у виді позбавлення волі на строк від восьми до дванадцяти років з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років, з конфіскацією майна та зі спеціальною конфіскацією (ч. 4 ст. 368).

З огляду на це вважаємо, що додаткова криміналізація ще й, фактично, «способу» приховування раніше вчинених протиправних діянь, є надмірною.

Загалом, на наш погляд, декларування недостовірної інформації, саме по собі, не досягає рівня суспільної небезпечності для того, щоб визнаватися злочином, як того вимагає ч. 1 ст. 11 КК. Теж саме стосується і умисного неподання зазначеної декларації. Відтак, у даному випадку цілком достатнім було б залишити чинну на разі редакцію статті 172-6 Кодексу України про адміністративні правопорушення (яку також пропонується змінити згаданим вище Законом), відповідно до якої, адміністративним проступком, у тому числі, визнається неподання декларації, а також

подання завідомо недостовірних відомостей у ній. Тим більше, що стаття 172-6 вказаного Кодексу зазнала останніх змін лише 13 травня 2014 року на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» [3].

Література

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/1700-18>

2. Попович В. Війна з корупцією: ще один етап / В. Попович [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.racurs.ua/674-cherгова-bytva-vichnoyi-viynuz-korupciyu>

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України: Закон України від 13 травня 2014 року № 1261-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/1261-18/paran7#n7>

УДК 34.343

Рощина І. О., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРИНЦИПИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД

Кожному виду людської діяльності притаманні ті чи інші принципи, які дають характеристику цієї діяльності і визначають її призначення. Це повною мірою відноситься до Європейської конвенції та імплементації її норм в кримінальне право України.

Під «принципом» (від лат. *prīncipium* – начало, основа) розуміють основне початкове положення будь-якого вчення, теорії, науки і т. д; внутрішнє переконання людини, її усталений погляд на те чи інше питання [1, с. 491].

Тому без визначення понять принципів будь-якого явища або дії, що відбуваються в суспільстві, в тому числі і принципів Європейської конвенції, неможливо буде не тільки вивчати і удосконалити їх, але і імплементувати норми Європейської конвенції в кримінальне право України. У юридичній літературі є визначення понять принципів права, судочинства, європейського права, міжнародного права тощо.

Принципи, які визначають побудову Європейської конвенції мають нормативну природу і закріплені в статтях Європейської конвенції.